

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 25ης Ιουνίου 1970*

Στην υπόθεση 47/69,

Κυβέρνηση της Γαλλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενη από το Renaud Sivan, έκτακτο και πληρεξούσιο πρεσβευτή, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο τη Γαλλική Πρεσβεία,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από το νομικό της σύμβουλο Joseph Griesmar, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Émile Reuter, νομικό σύμβουλο της Επιτροπής, 4, boulevard Royal,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της απόφασης της Επιτροπής της 18ης Ιουλίου 1969 περί συστήματος γαλλικών ενισχύσεων της υφαντουργίας,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους R. Lecourt, πρόεδρο, R. Monaco (εισηγητή) και P. Pescatore, προέδρους τμήματος, A. M. Donner, A. Trabucchi, W. Strauß και J. Mertens de Wilmars, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: K. Roemer
γραμματέας: A. Van Houtte

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

- 1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 26 Σεπτεμβρίου 1969 η Κυβέρνηση της Γαλλικής Δημοκρατίας άσκησε προσφυγή με την οποία ζητεί την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής της 18ης Ιουλίου 1968, που έχει ως αντικείμενο κυρίως την κατάργηση της εθνικής ενισχύσεως της υφαντουργίας ή, επικουρικά, τη διατήρηση της ενισχύσεως αυτής υπό την επιφύλαξη της τροποποιήσεως του φόρου υπέρ τρίτων που έχει διατεθεί για τη χρηματοδότησή της.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως

- 2 Η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει καταρχάς ότι η προσβαλλόμενη απόφαση στερείται νομίμου βάσεως και εκδόθηκε κατά κατάχρηση εξουσίας διότι το άρθρο 93, παράγραφος 2 της Συνθήκης, το οποίο επιτρέπει μόνο στην Επιτροπή να αποφασίσει την κατάργηση ή την τροποποίηση μιας ενισχύσεως που θεωρείται ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά, δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως βάση για μια απόφαση που έχει ως αντικείμενο την τροποποίηση της φορολογικής βάσεως ενός φόρου που προορίζεται για τη χρηματοδότηση αυτής της ενισχύσεως.
- 3 Κατά το γράμμα του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, αν η Επιτροπή διαπιστώσει «ότι ενίσχυση που χορηγείται από ένα κράτος ή με κρατικούς πόρους δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά κατά το άρθρο 92, ή ότι η ενίσχυση αυτή εφαρμόζεται καταχρηστικώς, αποφασίζει ότι το εν λόγω κράτος οφείλει να την καταργήσει ή να την τροποποιήσει εντός προθεσμίας που η ίδια καθορίζει».
- 4 Εφόσον η διάταξη αυτή λαμβάνει υπόψη τη σχέση που υφίσταται μεταξύ της ενισχύσεως που χορηγεί ένα κράτος μέλος και του τρόπου χρηματοδοτήσεώς της, με πόρους του κράτους αυτού, δεν επιτρέπει στην Επιτροπή να απομονώσει την κατά κυριολεξία ενίσχυση από τον τρόπο χρηματοδοτήσεώς της και να τον αγνοήσει αν, συνδυαζόμενος ο τρόπος αυτός με την κατά κυριολεξία ενίσχυση, καθιστά το σύνολο της ρυθμίσεως ασυμβίβαστο με την κοινή αγορά.

- 5 Κατά το γράμμα του άρθρου 92, παράγραφος 1, «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές».
- 6 Κατά το άρθρο όμως 92, παράγραφος 3, γ, «δύνανται να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά... οι ενισχύσεις για την προώθηση της αναπτύξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον».
- 7 Για να κριθεί αν μια ενίσχυση «επηρεάζει τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές», «νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής» και «αλλοιώνει τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον», είναι αναγκαίο να εκτιμηθούν όλα τα πραγματικά και νομικά στοιχεία με τα οποία συνοδεύεται αυτή η ενίσχυση, ιδίως δε μήπως υφίσταται έλλειψη ισορροπίας μεταξύ αφενός μεν των επιβαρύνσεων που πρέπει να υποστούν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή παραγωγικοί κλάδοι και αφετέρου των οφελών που προκύπτουν από τη χορήγηση της εν λόγω ενισχύσεως.
- 8 Η εξέταση, άρα, μιας ενισχύσεως δεν μπορεί να χωριστεί από τα αποτελέσματα του τρόπου χρηματοδοτήσεώς της.
- 9 Επομένως, η Επιτροπή ήταν αρμόδια για να κρίνει αν η Γαλλική Δημοκρατία έπρεπε να καταργήσει ή να τροποποιήσει τη συνολική ρύθμιση της επίδικης ενισχύσεως.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως

- 10 Η Γαλλική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι οι διατάξεις των άρθρων 12 και 95, μόνες διατάξεις που μπορούν να εφαρμοστούν στην προκειμένη περίπτωση, δεν μπορούν να οδηγήσουν στην αμφισβήτηση του επίδικου φόρου, διότι ο φόρος αυτός πλήττει συγχρόνως τα εθνικά προϊόντα και τα εισαγόμενα προϊόντα και δεν έχει αποτελέσματα ισοδύναμα με δασμούς.
- 11 Ο λόγος αυτός έχει την έννοια ότι, όταν μια ενίσχυση χρηματοδοτείται από την εγχώρια φορολογία, ο τρόπος αυτός της χρηματοδοτήσεως δεν μπορεί να ελεγ-

- χθεί παρά μόνο υπό το πρίσμα του συμβιβαστού της προς το άρθρο 95, εξαιρουμένων των απαιτήσεων των άρθρων 92 και 93.
- 12 Οι δύο όμως κατηγορίες των διατάξεων αυτών έχουν διαφορετικούς στόχους.
- 13 Το γεγονός ότι ένα εθνικό μέτρο ικανοποιεί τις απαιτήσεις του άρθρου 95 δεν συνεπάγεται ότι είναι νόμιμο όσον αφορά άλλες διατάξεις, όπως οι διατάξεις των άρθρων 92 και 93.
- 14 Όταν μια ενίσχυση χρηματοδοτείται με φορολογία η οποία πλήττει ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένους παραγωγικούς κλάδους, η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να ερευνήσει, όχι μόνο αν ο τρόπος της χρηματοδοτήσεώς της είναι σύμφωνος με το άρθρο 95 της Συνθήκης, αλλά ακόμη αν, συνδυαζόμενος με την ενίσχυση που τροφοδοτεί, συμβιβάζεται με τις απαιτήσεις των άρθρων 92 και 93.
- 15 Η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει περαιτέρω, ότι αναγνωρίζοντας την ανάγκη μιας ενισχύσεως της γαλλικής υφαντουργίας, η Επιτροπή δεν μπορεί να την αρνηθεί χωρίς να αντιφάσκει προς τον εαυτό της ούτε να επιβάλει τροποποίηση της χρηματοδοτήσεώς της αφού, αφενός μεν, η χρηματοδότηση δεν αλλοιώνει τις συναλλαγές κατά τρόπο αντίθετο προς το κοινό συμφέρον, αφετέρου δε, το ίδιο αποτέλεσμα θα μπορούσε να επιτευχθεί αν η επίδικη ενίσχυση, αντί να τροφοδοτείται από φόρο αφιερωμένο σε ορισμένο σκοπό, τροφοδοτούνταν από κονδύλιο του προϋπολογισμού που θα προερχόταν από το φόρο προστιθεμένης αξίας.
- 16 Μια κατά κυριολεξία ενίσχυση, παρόλο που παρεκκλίνει από το κοινοτικό δίκαιο, μπορεί να μην αλλοιώνει ουσιαδώς τις συναλλαγές μεταξύ κρατών και να αναγνωρίζεται έτσι ως επιτρεπτή, να επιδεινώνει όμως τη διαταραχή που συνεπάγεται από ένα τρόπο χρηματοδοτήσεως που καθιστά τη συνολική ρύθμιση ασυμβίβαστη με μια ενιαία αγορά και το κοινό συμφέρον.
- 17 Συνεπώς η εκτίμηση της Επιτροπής πρέπει να λαμβάνει υπόψη όλα τα άμεσα και έμμεσα στοιχεία που χαρακτηρίζουν το επίδικο μέτρο, δηλαδή όχι μόνο την κατά κυριολεξία ενίσχυση που χορηγείται στις ευνοούμενες εθνικές δραστηριότητες, αλλά ακόμη και την έμμεση ενίσχυση που μπορούν επίσης να αποτελούν, και τον τρόπο της χρηματοδοτήσεώς της, και τη στενή σχέση που κάνει να εξαρτάται το μέγεθος της ενισχύσεως από την απόδοση του τρόπου χρηματοδοτήσεώς της.
- 18 Αν γενικευθεί ένα τέτοιο σύστημα που εντάσσει σε μια ενίσχυση το προϊόν ενός φόρου αφιερωμένου σε ορισμένο σκοπό, θα είχε ως αποτέλεσμα να προκαλέσει

ρήγμα στο άρθρο 92 της Συνθήκης και να παραβιάσει τις δυνατότητες μονίμου ελέγχου από την Επιτροπή.

- 19 Το σύστημα αυτό οδηγεί, πράγματι, σε ένα σύστημα μονίμων ενισχύσεων, των οποίων το ύψος δεν μπορεί να προβλεφθεί ούτε να ελεγχθεί εύκολα.
- 20 Αυξάνοντας αυτόματα τη σπουδαιότητα της εθνικής ενισχύσεως ανάλογα με την αύξηση της αποδόσεως του φόρου και ειδικότερα της αποδόσεως του επί των εισαγομένων ανταγωνιστικών προϊόντων, ο επίδικος τρόπος χρηματοδοτήσεως επιφέρει προστατευτικά αποτελέσματα τα οποία βαίνουν πέραν της κατά κυριολεξία ενισχύσεως.
- 21 Ειδικότερα, όσο επιτυγχάνουν οι επιχειρήσεις της Κοινότητας, με προσπάθεια διαθέσεως στο εμπόριο και συμπίεσεως τιμών, να αυξάνουν τις πωλήσεις τους σε ένα κράτος μέλος τόσο το σύστημα του φόρου που είναι αφιερωμένος για ορισμένο σκοπό τις υποχρεώνει να συμβάλλουν σε μια ενίσχυση που προορίζεται ουσιαστικά για εκείνους από τους ίδιους συναγωνιστές τους που δεν πραγματοποίησαν την προσπάθεια αυτή στον ίδιο βαθμό.
- 22 Έτσι μπόρεσε η Επιτροπή να κρίνει ότι το γεγονός ότι οι αλλοδαπές επιχειρήσεις έχουν πρόσβαση στις εργασίες έρευνας που διεξάγονται στη Γαλλία δεν είναι ικανό να εξουδετερώσει τα βλαβερά αποτελέσματα για την κοινή αγορά μιας ενισχύσεως που συνδέεται με ένα φόρο που έχει αφιερωθεί σε ορισμένο σκοπό.
- 23 Ορθώς, επομένως, αποφάσισε η Επιτροπή ότι η ενίσχυση αυτή, οποιοδήποτε και αν είναι το επίπεδο του φόρου που έχει αφιερωθεί σ' αυτήν, έχει ως αποτέλεσμα, λόγω του τρόπου χρηματοδοτήσεώς της, την αλλοίωση των συναλλαγών κατά τρόπο αντίθετο προς το κοινό συμφέρον, κατά την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 3, γ.
- 24 Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι η Επιτροπή, κρίνοντας στο σύνολό της τη χορηγηθείσα ενίσχυση από τη Γαλλική Δημοκρατία με κρατικούς πόρους, ορθώς έκρινε ότι η ενίσχυση αυτή είναι αντίθετη προς «το κοινό συμφέρον» και κάλεσε τη Γαλλική Κυβέρνηση να την καταργήσει, αναγνωρίζοντας πάντως, τόσο το χρήσιμο χαρακτήρα της κατά κυριολεξία ενισχύσεως όσο και το συμβιβαστό της προς «το κοινό συμφέρον» σε περίπτωση διαρρυθμίσεως του τρόπου χρηματοδοτήσεώς της.
- 25 Κατά συνέπεια, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

έχοντας υπόψη τα διαδικαστικά έγγραφα,

αφού άκουσε την έκθεση του εισηγητή δικαστή, τις αγορεύσεις των διαδίκων, καθώς και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα,

έχοντας υπόψη τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και ιδίως τα άρθρα 2, 3, 7, 12, 85, 92, 93, 95 και 173, το πρωτόκολλο περί του οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και τον Κανονισμό Διαδικασίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

απορρίπτοντας κάθε αντίθετο ισχυρισμό, αποφασίζει:

Απορρίπτει την προσφυγή.

Κρίθηκε στο Λουξεμβούργο στις 25 Ιουνίου 1970.

Lecourt

Monaco

Pescatore

Donner

Trabucchi

Strauß

Mertens de Wilmars

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 25 Ιουνίου 1970.

Ο Γραμματέας
A. van Houtte

Ο Πρόεδρος
R. Lecourt